

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z odwołania M.L.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 7 lutego 2023 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B., ogłoszonym
w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 830,
z udziałem W.M.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 sierpnia 2023 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.**

ZG

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: „KRS” lub „Rada”) uchwałą z 7 lutego
2023 r. nr [...] w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie

do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 830, przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie W.M. (dalej: „uczestnik postępowania”) do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B. Tą samą uchwałą Rada nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie: M.L. (dalej: „odwołująca się”), E.M. oraz K.S. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B.

W uzasadnieniu powyższej uchwały KRS wskazała, że wcześniejszą uchwałą nr [...] z 2 marca 2022 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 830, przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie uczestnika postępowania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B. oraz nie przedstawiła wniosku o powołanie odwołującej się, E.M. oraz K.S. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B. Nierekomendowane kandydatki złożyły odwołania od powyższej uchwały.

Sąd Najwyższy wyrokiem z 15 listopada 2022 r. (I NKRS 43/22) uchylił zaskarżoną uchwałę w całości i przekazał sprawę KRS do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy stwierdził, że uzasadnienie zaskarżonej uchwały nie pozwalało na kontrolę postępowania Rady w aspekcie dochowania przez KRS wymagania wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Dokonując porównania kandydatów w III części uzasadnienia uchwały Rada odniosła się głównie do uczestnika postępowania, który, jej zdaniem, jako jedyny zasługiwał na przedstawienie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie na urząd sędziego. Według Sądu Najwyższego, nie sposób jednak z uzasadnienia uchwały wywieść, dlaczego to właśnie ten kandydat „najpełniej” wypełnia „kryterium doświadczenia zawodowego”. Sposób sformułowania uzasadnienia powodował zatem, że w istocie Rada nie przedstawiła merytorycznych przesłanek swojej decyzji. Odnośnie do pozostałych kandydatek Rada bardzo ogólnikowo wskazała, że legitymują się

dłuższym niż wybrany kandydat stażem pracy, jak również posiadają doświadczenie orzecznicze, jednak nie powoduje to, że spełniają w wyższym stopniu kryterium doświadczenia zawodowego. Rada jedynie lakonicznie podniosła, że wnioski wynikające z oceny kwalifikacyjnej uczestnika postępowania dają gwarancję należytego pełnienia przez niego urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Jednak – jak wynika z charakterystyki kandydatów w części II uzasadnienia – oceny kwalifikacyjne pozostałych kandydatek są także pozytywne, a co więcej w opiniach ich dotyczących przywołane zostały konkretne dane statystyczne na poparcie pozytywnych ocen.

W ocenie Sądu Najwyższego, sam dobór przez Radę określonych okoliczności lub ich znaczenia przy ocenie doświadczenia zawodowego pozostawał poza zakresem dopuszczalnej kontroli przez Sąd Najwyższy, z tym jedynie zastrzeżeniem, że dobór ten nie może skutkować dyskryminacją, w szczególności w przypadku, gdy w konkursie uczestniczą osoby wykonujące różne zawody prawnicze. W przedmiotowej sprawie wskazany kandydat wykonuje obowiązki prokuratora, a zatem przyjęcie doświadczenia orzeczniczego jako kluczowej okoliczności przy ocenie doświadczenia zawodowego stanowiłoby jego dyskryminację. Z drugiej jednak strony, wobec kandydatów niepełniących obowiązków prokuratora dyskryminujące jest przyjęcie jako kluczowej okoliczności związanej z awansem zawodowym w ramach struktur prokuratury, w szczególności w sytuacji tak istotnej i oczywistej dysproporcji w długości stażu pracy, w ramach której kandydaci nabywali doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa. Według Sądu Najwyższego, w ocenie doświadczenia zawodowego kandydatów Rada przekroczyła granice swobodnego uznania.

Na posiedzeniu 6 lutego 2023 r. zespół członków KRS wysłuchał w trybie zdalnym uczestnika postępowania. W posiedzeniu zespołu nie wzięły udziału zaproszone kandydatki – odwołująca się, E.M. i K.S.. Zespół przyjął stanowisko o rekomendowaniu Radzie na jedno wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B. uczestnika postępowania, który jako jedyny uzyskał poparcie członków zespołu. W ocenie zespołu kandydat ten spełnia kryteria wyboru w stopniu uzasadniającym rekomendowanie go Radzie. Zgodnie z uzasadnieniem

zaskarżonej uchwały, zespół wziął pod uwagę – dokonując oceny łącznej – m.in. zdanie egzaminu zawodowego na ocenę celującą, dużą wiedzę merytoryczną, bogate doświadczenie zawodowe, bardzo pozytywne opinie służbowe oraz sędziów wizytatorów, jak również udział w licznych szkoleniach. Ponadto kandydat bardzo dobrze zaprezentował się podczas posiedzenia zespołu. Zdaniem zespołu, wiedza teoretyczna i doświadczenie praktyczne, jakie posiada uczestnik postępowania, dają gwarancję należytego pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Kandydatki nierekomendowane przez zespół nie wypełniają w tak wysokim stopniu, jak uczestnik postępowania, kryteriów, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 269, dalej: „u.k.r.s.”).

W dalszej części uzasadnienia Rada podniosła, że dokonując porównania wszystkich kandydatów, kierowała się ich ocenami kwalifikacyjnymi oraz doświadczeniem zawodowym. Uwzględniła także wskazania Sądu Najwyższego, zawarte w wyroku z 15 listopada 2022 r. (I NKRS 43/22). Zdaniem KRS, odwołująca się i pozostałe nierekomendowane kandydatki posiadają dłuższy staż zawodowy, jednak ich doświadczenie zawodowe, zdobyte podczas orzekania jedynie na poziomie sądu rejonowego, nie może być uznane za wyróżniające w tym postępowaniu. Uczestnik postępowania zdobył doświadczenie podczas wykonywania pracy prokuratora na różnych szczeblach prokuratury, w tym Prokuratury Regionalnej, prowadząc z powodzeniem bardzo skomplikowane postępowania, m.in. dotyczące zorganizowanej przestępczości gospodarczej i skarbowej oraz z zakresu cyberprzestępczości. Wyróżniającą się postawą w pracy i osiągnięciami zawodowymi uczestnika postępowania, wzorowe i sumienne wykonywanie czynności prokuratorskich, w tym od ponad 6 lat na szczeblu Prokuratury Regionalnej, wskazują na wysokie kompetencje do wykonywania obowiązków sędziego na poziomie sądu okręgowego, w zakresie właściwości spraw prowadzonych przez uczestnika postępowania. Kontrkandydatki nie były delegowane do sądu okręgowego, doświadczenie zawodowe zdobyły orzekając jedynie w sądzie rejonowym, rozpoznając sprawy o mniejszym stopniu skomplikowania i ciężarze gatunkowym, a zatem nie można uznać, że ich doświadczenie jest większe niż rekomendowanego kandydata.

Pismem z 13 kwietnia 2023 r. odwołująca się wniosła odwołanie od powyższej uchwały, w którym zaskarżyła ją:

1. w zakresie punktu 1 – w całości;
2. w zakresie punktu 2 – w części, w której nie przedstawiono Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie odwołującej się do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w B.

Zaskarżonej uchwale odwołująca się zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 42 ust. 1, art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 2 u.k.r.s. oraz § 8 ust. 2 w zw. z § 6 i § 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 lipca 2019 r. w sprawie oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie oraz naruszenie art. 32 ust. 1a u.k.r.s. i Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 stycznia 2019 r. (M.P. poz. 192, dalej: „Regulamin KRS”) co do sposobu procedowania przez zespół i dokonywanych zawiadomień, oraz art. 398²⁰ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s. poprzez zignorowanie stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w wyroku Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r. (I NKRS 43/22) co do przyczyn uchylenia poprzedniej uchwały KRS z 2 marca 2022 r. nr [...] i wskazanych tam zaleceń, poprzez:
 1. wadliwe „zawiadomienie” odwołującej się o terminie posiedzenia członków zespołu Rady na skutek wysłania pisma na adres prywatnej skrzynki pocztowej, przez co odwołująca się nie miała możliwości dowiedzieć się o zaproszeniu na wysłuchanie we właściwym terminie (wiadomość umieszczona w folderze SPAM) mimo, że w świetle art. 32 ust. 1a u.k.r.s. i § 23 ust. 1 Regulaminu KRS, zawiadomienie winno być przesłane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, a następnie poczytanie okoliczności nieobecności kandydatki (mimo nieskutecznego zawiadomienia) na jej niekorzyść, mimo przesłanego przez odwołującą się usprawiedliwienia; odstąpienie z nieznanых odwołującej się przyczyn od zawiadomienia jej o terminie posiedzenia KRS w dniu 7 lutego 2023 r.

2. niepełne przedstawienie na posiedzeniu Rady 7 lutego 2023 r. przyczyn uchylecia poprzedniej uchwały przez Sąd Najwyższy, poprzez brak poinformowania członków KRS o tym, że w zakresie przyjętego przez Radę kryterium doświadczenia zawodowego uznano za zasadny zarzut przekroczenia przez Radę granic swobodnego uznania, zaś w zakresie kryterium ocen kwalifikacyjnych – jako uchybienie Rady wskazano nieuwzględnienie pozytywnych ocen skarżących popartych konkretnymi danymi statystycznymi;
3. nierzetelne przedstawienie sylwetki odwołującej się na posiedzeniu Rady poprzez podanie nieprawdziwych informacji dotyczących ocen, jakie ta uzyskała ze studiów prawniczych i egzaminu sędziowskiego, odstępnie od przedstawienia informacji co do faktu uzyskania przez odwołującą się zarówno najwyższej liczby głosów ze wszystkich kandydatów, jak i ich siły, podczas głosowania przez kolegium Sądu Okręgowego w B., niedokładne informacje co do długości pracy w charakterze asystenta sędziego i co do wydziału, w którym orzekała, jak również taki sposób przedstawienia sylwetki odwołującej się (całkowicie odmienny od sposobu przedstawienia kontrkandydata), który *de facto* zmniejszał jej szanse na uzyskanie poparcia KRS;
4. przebieg głosowania nad kandydaturą odwołującej się, naruszający podstawowe zasady przeprowadzenia wyborów poprzez zakłócenie wskazanego procesu przez utrwalony na nagraniu komentarz: „*Nie, wstrzymujemy się*”, co mogło być potraktowane przez członków Rady jako sugestia co do sposobu głosowania (na 20 otrzymanych głosów kandydatka otrzymała 16 głosów wstrzymujących się);
5. ponowne dokonanie oceny kandydatury odwołującej się bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie, w tym „Uzupełnienia danych statystycznych” sędziego wizytatora, w którym sprostowano nieprawidłowe dane statystyczne dotyczące stabilności orzeczniczej odwołującej się zawarte w ocenie kwalifikacji kandydata z całkowitym pominięciem bardzo dobrych danych statystycznych

odwołującej się za okres od 1 października 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., o które Rada zwracała się do Prezesa Sądu Okręgowego w B. oraz dokonanie tej oceny w sposób sprzeczny z prawem, dowolny oraz sprzecznie ze zgromadzonym materiałem, z pominięciem długoletniego (prawie dwudziestoletniego) doświadczenia zawodowego odwołującej się w całości nabytego w sądzie (w tym szesnastoletniego okresu orzekania), a nadto poprzez zaniechanie dokonania rzetelnej oceny kwalifikacji odwołującej się i konkurującego z nią kandydata, co do którego zrezygnowano z przedstawienia jakichkolwiek danych statystycznych (ilości zakończonych spraw, wskaźników skuteczności apelacyjnej), które mogłyby potwierdzić jego profesjonalizm;

6. podjęcie uchwały z pominięciem stałego podnoszenia kwalifikacji odwołującej się, wydajności orzeczniczej oraz posiadanego poparcia środowiska sędziowskiego, najwyższego spośród wszystkich kandydatów oraz opinii przełożonego Prezesa Sądu Rejonowego w B., pełniącego jednocześnie obowiązki Przewodniczącego Wydziału IX Karnego, w którym orzeka odwołująca się, wskazującej na ponadprzeciętną sumienność w pracy odwołującej się, jak również jej aktywnego uczestnictwa w praktycznym szkoleniu aplikantów sądowych, adwokackich i radcowskich, co nastąpiło z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiałów i skutkowało przedstawieniem w uchwale Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w B. uczestnika postępowania zamiast odwołującej się;
7. brak rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur w oparciu o przejrzyste, jednakowe dla wszystkich uczestników, relewantne prawnie i sprawiedliwe kryteria selekcyjne, z wykluczeniem motywacji pozaprawnych i pozamerytorycznych, czego dowodem jest ponowne sporządzenie uzasadnienia uchwały w sposób ogólnikowy, nie poddający się kontroli instancyjnej, a zatem wadliwy, bez wzięcia pod uwagę kryteriów wskazanych w przepisach, z ponownym pominięciem jakiegokolwiek porównania kandydatury odwołującej się z kandydaturą uczestnika postępowania, bez wypełnienia wskazań zawartych w wyroku Sądu Najwyższego z dnia

15 listopada 2022 r. (I NKRS 43/22), co uniemożliwia kandydatce poznanie rzeczywistych motywów podjęcia uchwały i powodów uznania wyższości kandydatury uczestnika postępowania w przeprowadzonym konkursie i uniemożliwia odniesienie się odwołującej do całości przesłanek, na podstawie których Rada uznała, że kandydatura odwołującej się jest gorsza od kandydatury rekomendowanego kandydata; odstąpienie przez Radę od wskazania w uchwale prawnych, a przede wszystkim faktycznych argumentów, które przemawiałyby za wyborem uczestnika postępowania, co wskazuje na przekroczenie przez Radę granic swobodnego uznania oraz stanowi potwierdzenie braku wszechstronnego rozważenia sprawy;

8. obrazę prawa materialnego w postaci art. 2, art. 32 oraz art. 60 Konstytucji RP, poprzez błędną wykładnię tych przepisów i niewłaściwe ich zastosowanie, tj. brak dokonania oceny kandydatów na podstawie przejrzystych kryteriów, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a nadto przyjęcie przez Radę kryterium uznanego już przez Sąd Najwyższy w sprawie niniejszej za dyskryminujące, tj. awansu zawodowego w ramach struktur prokuratury.

Odwołująca się wniosła o uchylenie pkt. 1 zaskarżonej uchwały w całości i pkt. 2 zaskarżonej uchwały w części dotyczącej nieprzedstawiania Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatury odwołującej się z wnioskiem o powołanie, ewentualnie o uchylenie uchwały w całości, i przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne, chociaż nie wszystkie z podniesionych przez odwołującą się zarzutów zasługują na uwzględnienie.

Przed podjęciem rozważań co do zasadności odwołania należy zaznaczyć,

że Sąd Najwyższy nie jest kompetentny do dokonania merytorycznej oceny słuszności uchwały wydanej przez KRS w zakresie zawartej w niej oceny poszczególnych kandydatów w danym postępowaniu nominacyjnym. Uprawnienie to przysługuje wyłącznie samej Radzie. Sąd Najwyższy jest jedynie uprawniony do weryfikacji, czy wydana przez KRS uchwała nie jest sprzeczna z przepisami prawa materialnego lub procesowego, zwłaszcza w zakresie przestrzegania reguł procedury jej podejmowania, związanych ze stosowaniem jednolitych kryteriów oraz respektowania jednakowych zasad dostępu do służby publicznej i mogących mieć wpływ na wybór określonego kandydata (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 lutego 2013 r., III KRS 95/13; z 25 stycznia 2016 r., III KRS 88/15; z 25 maja 2017 r., III KRS 11/17 i z 30 lipca 2019 r., I NO 31/19). Z oczywistych względów Sąd Najwyższy tym bardziej nie może decydować o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego (wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2014 r., III KRS 49/14).

W pierwszej kolejności, za niezasadny uznać należy zarzut wadliwego zawiadomienia odwołującej się o terminie posiedzenia członków zespołu Rady na skutek wysłania jej pisma na adres prywatnej skrzynki pocztowej. Zgodnie z art. 32 ust. 1a u.k.r.s., pisma i inne dokumenty w rozpatrywanych przez Radę sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego, a także uchwały Rady podjęte w tych sprawach doręcza się kandydatom za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Doręczenie uznaje się za skuteczne z chwilą zalogowania się kandydata do systemu teleinformatycznego lub po upływie 14 dni od dnia umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym. Natomiast zgodnie z § 23 ust. 1 i 2 Regulaminu KRS, uchwały Rady w sprawach indywidualnych, inne uchwały oraz pisma, w tym zawiadomienia i wezwania, w sprawach rozpatrywanych przez Radę doręcza się, za zwrotnym poświadczeniem odbioru, uczestnikom postępowania oraz innym podmiotom za pośrednictwem operatora pocztowego lub operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. 2018, poz. 2188), a także pracowników Biura (ust. 1). Uchwały Rady w sprawach indywidualnych, inne uchwały oraz pisma, w tym zawiadomienia i wezwania, w sprawach rozpatrywanych przez Radę doręcza się w postępowaniu prowadzonym

z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego w sposób określony w przepisach regulujących tę formę postępowania. Doręczenia poza systemem można dokonać, gdy czynności nie przewidziano w systemie lub nie jest możliwe jej wykonanie (ust. 2). Z § 11 Regulaminu KRS wynika natomiast, że uczestnika postępowania informuje się o terminie posiedzenia, na którym będzie rozpatrywana jego sprawa, przez zamieszczenie stosownej informacji w Biuletynie Informacji Publicznej Krajowej Rady Sądownictwa. Poinformowania tego można dokonać ponadto za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo poczty elektronicznej.

Dokonując oceny powyższego zarzutu w realiach niniejszej sprawy na wstępie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 44 ust. 3 u.k.r.s., do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej. W związku z tym, uchylenie uchwały KRS może nastąpić w przypadku naruszenia przepisów postępowania, które dotyczyło uchybień mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 k.p.c.). Należy przyznać rację odwołującej się, że powinna być poinformowana o terminie posiedzenia, na które została zaproszona, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Z akt sprawy nie wynika bowiem, aby istniały okoliczności, które uzasadniały wysłanie jej pisma poza tym systemem. Z drugiej jednak strony, tezę, że jej nieobecność na posiedzeniu zespołu KRS została potraktowana na jej niekorzyść, uznać trzeba za zbyt daleko idącą i nieznajdującą podstaw w treści uzasadnienia uchwały. Pomimo zaistniałej nieprawidłowości co do formy zawiadomienia, nie ulega wątpliwości, że odwołująca się finalnie знаła termin posiedzenia Rady, na które została zaproszona na wysłuchanie (6 lutego 2023 r.) i przedstawiła w pełni uzasadnione usprawiedliwienie swojej nieobecności. W odwołaniu od uchwały KRS sama bowiem stwierdziła, że „nie chcąc tamować postępowania i mając na uwadze zgromadzony przez Radę materiał dowodowy jak również treść wyroku Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r. uchylającego poprzednią uchwałę, wniosła o nieodraczanie posiedzenia” (s. 5). Wobec tego, zarzut dotyczący nieprawidłowego poinformowania odwołującej się o terminie posiedzenia, nie może zostać uznany za mający istotny wpływ na wynik sprawy. Natomiast odstąpienie od poinformowania odwołującej się o terminie posiedzenia Rady w kolejnym dniu (7 lutego 2023 r.) wynikało z tego, że nie przewidziano wtedy

wysłuchania jej. Zgodnie z § 11 Regulaminu KRS, odwołująca się nie musiała zostać osobno informowana o terminie tego posiedzenia.

Za niezasadny uznać należy również zarzut naruszenia przepisów postępowania poprzez niepełne przedstawienie na posiedzeniu KRS 7 lutego 2023 r. przyczyn uchylenia poprzedniej uchwały Rady przez Sąd Najwyższy. Samo zaniechanie dokładnego, ustnego zreferowania w trakcie posiedzenia Rady powodów, dla których Sąd Najwyższy uchylił uchwałę KRS nr [...], nie stanowi naruszenia przepisów prawa – a tym bardziej naruszenia mającego istotny wpływ na wynik sprawy. Przystępując do obrad członkowie Rady mieli pełną możliwość zapoznania się z treścią wyroku Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r. (I NKRS 43/22) i motywami uchylenia uchwały KRS z 2 marca 2022 r. nr [...], zawartymi w jego uzasadnieniu. Nie istniał zatem obowiązek ustnego sprawozdania w tym zakresie.

Podobnie ocenić należy zarzut dotyczący pominięcia niektórych okoliczności dotyczących kandydatury odwołującej się w referacie zaprezentowanym na posiedzeniu KRS. W orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie podkreśla się, że członkowie KRS powinni znać sylwetki poszczególnych kandydatów i pominięcie pewnych okoliczności sprawy podczas ich prezentowania na posiedzeniu KRS, nie powinno być traktowane jako naruszenie prawa. Członkowie Rady dysponują i zapoznają się bowiem z pełnymi aktami osobowymi poszczególnych kandydatów – znane są więc ich szczegółowe kwalifikacje i dotychczasowe doświadczenie zawodowe. Nie jest również wymagane podanie, zarówno w uzasadnieniu uchwały KRS, jak i podczas ustnej prezentacji sylwetek poszczególnych kandydatów, wszystkich okoliczności, które zostały przez Radę uwzględnione. Rada nie ma obowiązku szczegółowego opisywania każdego z kandydatów. Wystarczające jest dokładne przedstawienie kandydata lub kandydatów wybranych przez KRS. Każdy z pozostałych uczestników postępowania nominacyjnego zna własną sytuację, może zatem porównać ją z osiągnięciami wybranych kandydatów. Nie ma nadto podstaw do uznania słuszności tezy, że skoro Rada nie zamieściła w uzasadnieniu szczegółowej charakterystyki takich kandydatów, to tym samym nie dokonała wnikliwej analizy ich kandydatur (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2019 r., I NO 43/19; z 30 czerwca 2020 r., I NO 184/19).

W tej grupie zarzutów należy przyznać rację odwołującej się, która zakwestionowała jako niedopuszczalne ustne przedstawienie oczywiście błędnych danych dotyczących ocen, jakie uzyskała ona ze studiów prawniczych i egzaminu sędziowskiego. Mogło to prowadzić do powstania nieścisłości w ocenie kwalifikacji – z uwagi na rozbieżność danych zawartych w załączonej dokumentacji i ustnej prezentacji kandydatury odwołującej się. Nie ulega wątpliwości, że Rada powinna podjąć decyzję o wyborze kandydata na podstawie prawidłowych danych, w tym dotyczących ocen ze studiów prawniczych i egzaminu sędziowskiego. Jak wynika z treści pisemnego uzasadnienia uchwały KRS z 7 lutego 2023 r. (s. 7), takie właśnie oceny zostały uwzględnione przez Radę.

Za niemający wpływu na wynik sprawy uznać należy zarzut, w którym odwołująca się podniosła, że utrwalony na nagraniu komentarz „*Nie, wstrzymujemy się*” (s. 2 uzasadnienia odwołania) mógł zostać potraktowany jako sugerowanie członkom Rady sposobu głosowania nad jej kandydaturą, tj. wstrzymywania się od głosu. Zgodnie z art. 21 ust. 2 u.k.r.s., Rada podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów, w głosowaniu jawnym. Na żądanie członka Rady głosowanie jest tajne. W niniejszym postępowaniu głosowanie miało formę jawną, a co za tym idzie każdy z członków KRS mógł przedstawić swoje oceny, poznać stanowisko pozostałych członków, a także – dzieląc je – uznać za własne. Z całą pewnością każdy z głosujących powinien natomiast podjąć w tym względzie decyzję osobiście i autonomicznie, bez nieuprawnionego wpływu innych osób (w tym pozostałych członków Rady), kierując się jedynie ustawowymi przesłankami oraz dostarczonymi informacjami dotyczącymi kandydatów. Samo użycie sformułowania „*Nie, wstrzymujemy się*”, wypowiedzianego jawnie, przy włączonym mikrofonie, nie może więc być uznane za formę nieuprawnionego nawoływania do konkretnego głosowania w sprawie, przybierającego formę pozamerytorycznego wpływu lub nacisku na członków KRS.

Za słuszne uznać należy zarzuty odwołującej się dotyczące braku transparentności kryteriów, przyjętych przez KRS przy wyborze rekomendowanego kandydata oraz ogólnikowego przedstawienia przesłanek podjętej decyzji. Mają one na tyle istotne znaczenie, że przesądzają o uchyleniu zaskarżonej uchwały. Na wstępie należy podkreślić, że analogiczny zarzut był już podniesiony

w odwołaniach od poprzedniej uchwały KRS i został przez Sąd Najwyższy w wyroku z 15 listopada 2022 r. uznany za zasadny. W związku z tym trzeba przypomnieć, że Sąd Najwyższy uznał, iż „[s]am dobór przez Radę określonych okoliczności lub ich znaczenia przy ocenie doświadczenia zawodowego pozostaje poza zakresem dopuszczalnej kontroli przez Sąd Najwyższy, z tym jedynie zastrzeżeniem, iż dobór ten nie może skutkować dyskryminacją, w szczególności w przypadku, gdy w konkursie uczestniczą osoby wykonujące różne zawody prawnicze. W przedmiotowej sprawie wskazany kandydat wykonuje obowiązki prokuratora, a zatem przyjęcie doświadczenia orzeczniczego jako kluczowej okoliczności przy ocenie doświadczenia zawodowego stanowiłoby jego dyskryminację. Z drugiej jednak strony wobec kandydatów niepełniających obowiązków prokuratora dyskryminujące jest przyjęcie jako kluczowej okoliczności związanej z awansem zawodowym w ramach struktur prokuratury, w szczególności w sytuacji tak istotnej i oczywistej dysproporcji w długości stażu pracy, w ramach której kandydaci nabywali doświadczenia w stosowaniu przepisów prawa.”

Biorąc pod uwagę przepisy art. 44 ust. 3 u.k.r.s. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. 386 § 6 zd. 1 k.p.c., nie ulega wątpliwości, że powyższa ocena prawna wyrażona przez Sąd Najwyższy powinna być wiążąca dla KRS również w niniejszym postępowaniu. Samo zadeklarowanie przez Radę, że uwzględniła ona wytyczne Sądu Najwyższego, nie może zostać uznane za wystarczające. Rada była bowiem zobowiązana do klarownego i przekonującego wyjaśnienia, dlaczego i przy uwzględnieniu jakich obiektywnych kryteriów, uczestnik postępowania okazał się lepszym kandydatem niż odwołująca się.

Dokonując oceny motywów wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały należy zauważyć, że art. 35 ust. 2 u.k.r.s. zawiera katalog przesłanek, które Rada powinna uwzględniać przy wyborze rekomendowanego kandydata. Zgodnie z tym wyliczeniem, ustalając kolejność kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: 1) doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; 2) opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów. Jednocześnie należy zaznaczyć,

że poza oceną kwalifikacji kandydatów żadna z powyższych przesłanek nie ma charakteru dominującego. Wszystkie przyjmowane kryteria są oceniane przez Radę całościowo – w sposób zbiorczy. Nie budzi również zastrzeżeń stanowisko, że każde postępowanie nominacyjne ma odmienny charakter, a Rada ma prawo do indywidualnego ustalania, które z kryteriów zyska szczególne znaczenie przy wyborze rekomendowanych kandydatów. Co jednak istotne, zastosowane kryteria muszą być jasno określone, a poszczególne kandydatury zweryfikowane z zachowaniem zasad równości i obiektywizmu. W przeciwnym razie postępowanie prowadzi do naruszenia zasady równości, co musi skutkować uchyleniem zaskarżanej uchwały. Rozpoznając odwołanie od uchwały Rady, Sąd Najwyższy nie dokonuje porównania kandydatur celem ustalenia czy w rzeczywistości najlepszy z biorących udział w konkursie kandydat został rekomendowany Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej. Jego rolą jest jedynie ustalenie „czy uwzględnione przez Radę w danej procedurze nominacyjnej kryteria oceny zostały zastosowane w jednakowy sposób w stosunku do uczestniczących kandydatów” (wyrok składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 września 2019 r., I NO 102/19).

Uzasadnienie zaskarżonej uchwały sporządzone zostało w sposób mniej ogólnikowy niż uzasadnienie poprzedniej uchwały KRS nr [...]. Przedstawiając kandydaturę uczestnika postępowania zwrócono uwagę, że „posiada on bogate i wszechstronne doświadczenie zawodowe, zdobyte podczas pracy na stanowisku asesora prokuratorskiego i wykonywania zawodu prokuratora na różnych szczeblach prokuratury”, a jego kwalifikacje merytoryczne „znajdują odzwierciedlenie w pozytywnej ocenie jego pracy, którą wykonuje wzorowo, jak również w opiniach służbowych”. Jest „bardzo dobrze przygotowany merytorycznie” oraz dysponuje „doświadczeniem, w tym w prowadzeniu spraw o znacznym stopniu skomplikowania”. Natomiast kontrkandydatki „posiadają dłuższy staż zawodowy, jednak ich doświadczenie zawodowe, zdobyte podczas orzekania jedynie na poziomie sądu rejonowego, nie może być uznane za wyróżniające w tym postępowaniu”. Uczestnik postępowania „zdobył doświadczenie podczas wykonywania pracy prokuratora na różnych szczeblach prokuratury, w tym Prokuratury Regionalnej, prowadząc z powodzeniem bardzo skomplikowane postępowania, m.in. dotyczące zorganizowanej przestępczości gospodarczej

i skarbowej oraz z zakresu cyberprzestępczości”. Kontrkandydatki „nie były delegowane do sądu okręgowego, doświadczenie zawodowe zdobyły orzekając jedynie w sądzie rejonowym, rozpoznając sprawy o mniejszym stopniu skomplikowania i ciężarze gatunkowym, zatem nie można uznać, że ich doświadczenie jest większe niż wskazanego kandydata” (s. 11-12 uzasadnienia uchwały). Taka argumentacja nie może być uznana za wystarczającą dla wykazania w sposób obiektywny i transparentny dlaczego Rada uznała uczestnika postępowania za lepszego kandydata od odwołującej się, nawet przy uwzględnieniu innych ścieżek kariery i zawodów prawniczych, jakie wykonują.

Zastrzeżenia budzi sposób oceny kandydatek, w tym odwołującej się, które w odróżnieniu od rekomendowanego uczestnika postępowania, nie wykonywały zawodu prokuratora. Oczywistym jest, że ścieżki zawodu sędziego i prokuratora różnią się między sobą, wobec czego niemożliwa jest ich ocena w oparciu o tożsame kryteria. Dotyczy to zarówno tych okoliczności, które świadczą na korzyść, jak i na niekorzyść poszczególnych kandydatów. Konieczne jest zatem takie zestawienie i uzasadnienie kryteriów kwalifikacji kandydatów, aby można było jednoznacznie ocenić, iż ocena ta była transparentna. Niedopuszczalne jest wskazanie kryteriów, których z powodów obiektywnych inni kandydaci nie mogli spełnić i przeciwstawianie im braków (w niniejszym postępowaniu: braku wcześniejszego delegowania do sądów okręgowych), które, po pierwsze, nie mogły być również uwzględniane przy ocenie uczestnika postępowania (jako prokuratora, a nie sędziego), a po drugie, przy uwzględnieniu dotychczasowego doświadczenia zawodowego i kwalifikacji odwołującej się, nie powinny wpływać negatywnie na ocenę tej kandydatki. Tymczasem lektura uzasadnienia zaskarżonej uchwały prowadzi do wniosku, że rekomendacja przez KRS uczestnika postępowania podyktowana była przede wszystkim uwzględnieniem dotychczasowych awansów, które są dostępne wyłącznie w zawodzie prokuratora.

Ponadto, zestawiając obie ścieżki zawodu sędziego i prokuratora Rada posłużyła się niepopartą szerszą argumentacją zgeneralizowaną oceną. Dokonując porównania kandydatów KRS dostrzegła, że uczestnik postępowania z powodzeniem prowadził „bardzo skomplikowane postępowania, m.in. dotyczące

zorganizowanej przestępczości gospodarczej i skarbowej oraz z zakresu cyberprzestępczości”, podczas gdy kontrkandydatki orzekały „w sądzie rejonowym, rozpoznając sprawy o mniejszym stopniu skomplikowania i ciężarze gatunkowym”. Niepoparte szczegółowymi informacjami ogólne wskazanie, iż sprawy, jakimi zajmował się uczestnik postępowania, wykonując odpowiednie czynności jako prokurator, charakteryzowały się większym stopniem skomplikowania i ciężarem gatunkowym, uznać należy za kryterium nieostre, na podstawie którego nie sposób ustalić dlaczego jego kwalifikacje oceniono wyżej niż w przypadku odwołującej się – zwłaszcza przy braku wykazania ilości tego typu spraw i charakteru podejmowanych przez niego czynności. Z treści uzasadnienia nie można się również dowiedzieć, dlaczego Rada uznała, że kontrkandydatki orzekając w sądzie rejonowym rozpoznawały jedynie sprawy o mniejszym stopniu skomplikowania i ciężarze gatunkowym. KRS posłużyła się jedynie ogólnymi ocenami, nie odnosząc się do żadnych dających się obiektywnie zweryfikować danych dotyczących spraw prowadzonych przez uczestnika postępowania i odwołującą się. Nie odniesiono się przy tym nawet do danych statystycznych dotyczących odwołującej się za okres od 1 października 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., o które Rada dodatkowo zwracała się do Prezesa Sądu Okręgowego w B.

Biorąc pod uwagę to, że uchwałą KRS z 7 lutego 2023 r. postawiono analogiczne zarzuty do sformułowanych wcześniej w odwołaniu od uchwały z 2 marca 2022 r., Rada powinna w sposób szczegółowy i niebudzący zastrzeżeń, wyjaśnić kryteria, jakimi kierowała się dokonując wskazanej rekomendacji. W przedstawionym uzasadnieniu zaskarżonej uchwały KRS nie wykazała, że przyjęte przez nią kryteria odpowiadały zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie przepisu art. 398¹⁵ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s., orzekł jak w sentencji.

Z.G.

[f.n]

